

BENCZE JÓZSEF VERSEI

Magamat befognám

Magamat befognám
vasszegecs igába,
hogy húzzam én is a
gondot a világba!
Küllős kerekkel
fölszöknék az égre,
hold-tököt lehozni
haza a cserénybe.
Ostor oltalmazzon
mindörökre engem,
zsömle felhőimbe
villám ne kerengjen!
Szarvamat odaadnám
béke-harsonának,
jó kaszatokmányoknak
jövő aratásra!
Sokan boruljanak
jászolkarikámra,
hogyha megszakadok
egyszer az igába!

Szív-kórházi versek

Beteg szív az alkonyatban
fáradtan ver, nagyon lassan.
Légy te áldott az időben
engem már elfeledőben
feleségem, feleségem
tükrödből folyik a vérem.

Ebben a völgyben meginogtam.
Belekékültem hegyek nézésébe.
Hallik virágok lázas elmenése.

Nehéz a földben, nehéz a földön,
élve és halva mindörökkön.

Gyorsan növe szakállamra mondom,
álarcom, ha van is: itt leoldom!

Falusi vasárnap

Otthon az öregek
az ebédet várják,
ingeket cserélnek
s egymást beretválják.

Égi és földi szeretet

Vannak az életnek olyan területei, ahol az ember örökké elégedetlenül feszegeti korlátait, keresi a továbbjutás lehetőségét. A végtelennel érintkező határpontjai ezek.

Legmélyebb mélyéig hatólan a szeretetben éli meg az ember azt, hogy lehatárolt, mégis határtalan. Behatárolja életének végessége — végtelen vágya hiába törne át korlátain. Krisztusban azonban rátalálunk arra a szeretetre — vagy inkább rántalál az a Szeretet, Aki a végtelen és tökéletes egység. Az égi szeretet beteljesítheti a földit.

A szeretet egységre törekszik. Az emberek elkötelezhetik magukat egymásnak, részt kérhetnek egymás életéből, felelősséget vállalhatnak egymás sorsáért, gondozhatják egymás életét és boldogságát. És megfordítva: részt adhatnak egymásnak a maguk életéből, bizalmasan föltárhatják magukat egymás előtt, egymásnak felelősnek tudhatják magukat. Egymáshoz tartozásuk erősödésével közeledik az egység felé szeretetük: tágul életük tere, növekszik boldogságuk. Egymásban találják meg örömeiket: nem csupán egy-egy tárgy vagy esemény okoz nekik örömet, hanem maga a lét, az együtt-lét válik állandósuló boldogságuk forrásává, fájdalomkban vigasztalásukká, nézeteltéréseikben megoldásukká.

Szeretetüket leginkább az ajándékozásban tudják megjelentetni. Mozgósítanak mindent, ami elérhető, hogy odaadhassák egymásnak: tárgyakat és meglepetéseket, idejüket és szokásaikat ajándékozzák oda (néha áldozzák föl!): csak hogy darab-ról-darabra egész önmagukat egymásnak adhassák. Az ajándékok egymást érik:

az ünnepiek éppúgy, mint a hétköznapiak. Az ünnepi ajándékok adják meg a szeretet fényét, belevilágítanak egymásnak adottságuk mélyeibe is. Leginkább mégis a hétköznapiaknak életfogytig tartó sorában ajándékozhatja el önmagát az ember.

A szeretet mégsem kitorólni minden fájdalmat az ember életéből. Minden korábban tapasztalt szenvedést átértékel és megkönnyít. Szabad utat nyit viszont két, az eddigieknél hatalmasabb fájdalomnak: annak, amit a szeretett másíknak a halála vagy pedig magának a szeretetnek a megszűnése okozhat. A halál előbb-utóbb bizonyosan elér mindenkit. De aki egyedül van, az legfőljebb a saját életét félti. Saját életünk elmúlásánál sokkal jobban sújt elveszitenünk azt, akit szeretünk. — A másik fájdalom nem következik be szükségszerűen; bár veszélye ott ólálkodik minden szeretet körül. Az ember szabad — cserben hagyhatja azt, akinek pedig egy életre elkötelezte magát. A földi értékek közül talán a szeretet a legnagyobb, amit elveszíthet az ember — a veszteség fájdalma nagyobb a halálénál is.

Van egy sajátos fájdalom, amely éppen a szeretet növekedésével jár együtt: bármennyire odaszánjuk is magunkat egymásnak, mégsem tudunk eggyé válni egészen: az egység vágya mindig beteljesületlen marad. Belevegyül a tehetetlenség kinja az ajándékozás örömébe is: senkinek sem sikerül maradéktalanul odaadható ajándékká válnia. — Az ajándékozásnak egy különös formájában, az áldozatkészségben mégis túlléphetünk ezen a korlátón. Ez vezet a legmesszebbre az emberi szeretet útján: aki szeret, az így bizonyíthatja, hogy valóban jobban szereti a másikat önmagánál, kész odaadni érte mindent, akár az életét is.

A szeretetnek ebben az erőterében átértékelődik a halál is. Aki igazán szeret, az kész az életét is föláldozni a másikért. „Nincs nagyobb szeretete senkinek annál, aki életét adja barátaiért.” Az ember képes tehát arra, hogy mindenét, akár az életét is odaadja a másikért. Ha azonban az élet véget ér a halállal, a szeretet beteljesedése a halál tragikus zsákutcájában végződik: a teljes odaadás sem hozhatja meg az egyesülés boldogságát.

A földi szeretet ennél nem juthat tovább. Jézus Krisztusban azonban „megjelent közöttünk” az öröktől-teljes és az emberéletben is beteljesült Egység-szeretet.

„Én és az Atya egy vagyunk”: Krisztus örök-egy az Atyával. Szeretetükben az ajándékozás nem az ünnepi pillanatok ritka öröme, hanem egységük természetes létformája. Mindenét tőle kapta, mindenét neki adja — mintha az emberi mérték szerint is beteljesült odaadásban válhatnék újra teljessé egysége az Atyával — immár nemcsak a Szentháromság örök egységében, hanem az emberélet közegén keresztül is. „Azért szeret engem az Atya, mert odaadom az életem, hogy aztán vissza is vegyem. Senki sem veszi el tőlem: önként adom oda.”

Áldozata mégsem végződik tragikusan, szeretetük erősebbnek bizonyul a halálnál. Amikor életével egészen belésemmisül az Atyába, akkor — hitünknek is láthatóan és világítóan — fölfénylik benne Isten örök élete. Jézus Krisztus viszi végbe az egyetlen tökéletes odaadást a földön: életét egészen odaadja vele-egy Atyájának — s ebben az odaadásban átszakad a halál korlátja: föltámadásában szeretete az örök egység boldogságába nyílik bele.

Krisztusban nemcsak Isten szeretet-egysége lett láthatóvá. Magához kapcsolta és istenivé növelte az ember szeretetét is. Jézus az Atyának és az embereknek a szeretetében élt: egyetlen odaadásban, egészen másokért.

Nekünk adottságának legnagyobb bizonyosága kereszthalála, legfoghatóbb megnyilvánulása pedig az Eukarisztia. Ennél igazibb és emberibb ajándékot nem adtak még senkinek a világon: egészen „elfogyasztható” lesz számunkra, hogy belénk válhasson, mi pedig öbelé. Mert csak az azonosulhat vele egészen, aki maga is ajándékos életűvé lesz, a másoknak való odaadás, a segítőkész szolgálat létformájában.

A keresztáldozat és az Eukarisztia nélkülözhetetlen része lett emberi szeretetünknek. Bennük nyilvánul meg leginkább az emberélet korlátain átcsapó isteni szeretet, szabad utat nyitva az ember szeretetvágyának. Csak az szeret egészen, aki utolsó porcikájáig föltárta és odaadta önmagát. Eddig senki sem juthat el halála előtt — de aki életében errefelé tart, az már a szeretet útján jár: az emberi szeretet, amely minden törekvése és töredékessége ellenére Krisztusban eggyé vált a végtelen szeretettel, s amelynek az Ő föltámadásában útja nyílt a teljes egység boldogságához.

Lukács Lukács